

2014. augusztus 28. - **Ukrajna későszülött állam azon a területen, amelyen a nagyhatalmi erőszak nemzetállamok sorát hozta létre a száz évvel ezelőtt elkezdett háború által.**

Akkor még csak Közép-Európa rendjének felszámolása volt a szövetkezett, majd győztessé vált hatalmak szándéka, de annak logikája mentén, hogy a földrész egyik felének szétverése a másik pusztulását is magával hozza, 1945-ben a rommá bombázott Európa történelemalakító szerepe is porba hullt, talán véglegesen. Az történt, hogy a két nagy háborúban erővel szétrombolták Európa központi területének geopolitikai adottságait érvényesítő hatalmait – Németországot és az Osztrák–Magyar Monarchiát, ami a hatalmi erők törvényeinek megfelelően hozta magával a győzelemre segített Orosz Birodalom (akkor Szovjetunió) helyben maradását a teljes összeomlás idején kialakult határvonalig, ami vasfüggöny néven vált hírhedt történelmi határrá. A két háború valóságos győztese és a legnagyobb zsákmány bezsebelője (gondoljunk Európán kívül az európai hatalmak gyarmataira is) a vasfüggönytől nyugatra terülő fél Európa védelmezőjeként parádézó Amerika annyira beleélte magát ebbe a szerepbe, hogy a „szovjet-orosz veszély” elmúltával is ottmaradt, teljes katonai erővel és gazdasági felügyeleti intézményeivel.

A múlt század kilencedik évtizedére teljesen új geopolitikai helyzet állt elő. Eladdig – minden szovjet állampolgár melldagasztó büszkeségére – a Szovjetunió egy kétpólusú világuralmi időszaknak minden hatalmat és dicsőséget felesben élvező partnere volt – 45 évig. Ennyi idő elég volt arra, hogy a micsurini hibrid „szovjetember” megfeledezett a világ megváltásának russo–jid messianizmusáról, bolsevik elitje megfertőződött hollywoodi filmek és nyugati utazások baktériumaitól, és attól a korrupzív és destruktív szereptől, amire a nyugati pénzhatalmi – mondjuk ki világnézetileg: burzsoá-kapitalista-népnyúzó – világhatalom őket felhasználta. Az előadásnak vége, a vasfüggöny legördült.

A Szovjetunió rothadása visszautasította Oroszországot eredeti geopolitikai területére. Pedig, ha tudnák a mai oroszok, hogy milyen dicső jövőről ábrándoztak a nagy elődök. A szláv népek nacionalista tervezői a világforradalomhoz kapcsolták közép-európai uralmuk elképzeléseit. A XIX. század első felében a liberális baloldal táborán belül német és orosz vetélkedés folyt. Marx és Engels a német népre alapították elképzeléseiket, Bakunin a „népek unióját” gondolta létrehozni szláv vezetéssel. Bakunin, Feuerbach követőjeként az „elnyomott” szláv népekre akarta építeni a liberális világot. „Egy orosz hazafi kiáltványa a szláv népekhez” című írásában, 1848 végén, így fogalmazta meg Moszkva szerepét: „Mint orosz és szláv nem hiszek a történelmi Oroszország rendeltetésében, de hiszek egy új, forradalmi Oroszországban, amely vérének tűzével bevilágosítja egész Európát. ... Moszkvából fog kiindulni az a vihar, amely az orosz jogar által leigázott népek és az összes szláv népek szolgásgát együtt fogja az egész európai népelnyomás romjai alá temetni. Vér és tűz óceánjából fog felszökni Moszkvából a magas égre a forradalom csillaga, és az lesz a vezérlője a felszabadult emberiségnek.”

Ebből az a mai tanulság, hogy a liberalizmus megszállottjaiban fogalmazódott meg a világforradalom eszméje, amit a kommunisták íme elrontottak. Másik tanulság ez éppen napjainkra, hogy végül is nem a nacionalizmus hozza létre a népeket egyesítő nagy egységeket, hanem éppen a liberalizmus. (Sztalin elrontotta a világforradalmat, amit Troczkij képviselt.) Ezt a szabályt Bakunin bő évszázaddal előbb felfedezte, mint az amerikaiak. Jól látta, hogy nagy területre kiterjedő dominanciát nacionalista alapon nem lehet megvalósítani (kár, hogy nem figyelt fel rá Hitler), és azt is helyesen mérlegelte, hogy ahhoz internacionalista kötőanyag kell, de azzal nem számolt, hogy a liberalista ideológia-tartalomhoz monumentális

monetáris tartalom is kellek. A kétpólusú világhatalom leáldozásával egyetlen világhatalmi ideológia (megtámogatva az említett monetáris tartalommal) maradt: a liberális demokrácia. Ezzel szembeszegülni fedetlen sisakkal életveszélyes. (Isten óvja Magyarországot!) Tehát új geopolitikai helyzet állt elő a Szovjetunió, illetve Oroszország valóságra ébredésével. Nemcsak az anyagi feltápázkodása részére (tengerentúli nagylelkűséggel) átengedett országok feletti politikai és gazdasági gyámkodást veszítette el, hanem függetlenné lettek a korábban elfoglalt, szovjet államszövetségbe csatolt államok is. Lehet, hogy ezek elvesztése gondoktól mentesüléssel is járt, a lényegesebb szovjet társ-tagállamok megmaradtak, mint a FÁK (Független Államok Közössége) névleges önállósággal élő tagjai. A régi kötődések nyomán ezeknek ma még jobb együtt lenni, mint a szépen hangzó függetlenség zord magányában. Ezek egyike, Ukrajna most megkívánta a függetlenség teljes tartalmát. Ez a kívánság aktív cselekedetre váltott, ami nyugati nagyhatalmi támogatást kap – vagy inkább biztatást.

Az ukrán mozgolódást az Egyesült Államok támogatja. Fontos ismerni az előzményeket. A Szovjetunió megszűntével Oroszország is a parlamenti demokrácia útjára lépett, elfogadta a nyugati kapitalizmus gazdasági rendjét. Megjelent a nyugati tőke, megindult az állami gazdálkodás szétszerelése. Úgy, mint Magyarországon. A szétszedett államvagyonból meggazdagodott oroszok és külföldiek új gazdálkodása súlyos politikai és gazdasági feszültséget okozott. Az ország gazdasági összeomlás szélére került. A régi apparátus egy csoportja megtámadta ezt a rendszert, az ellenállásból kormányhatalom lett, amelynek élén Putyin megindította az anarchikus gazdálkodás felszámolását. A liberális nyomulás felszámolása súlyosan érintette az amerikai bázisú tőkés társaságokat. Oroszország szerencséjére a nyersolaj és földgáz ára épp jókor négyszeresére emelkedett, ez kihúzta az országot a gödörből, sőt emelkedő pályára lépett.

A tét sokkal nagyobb, mint az amerikai tőkés társaságok elkergetése. Valami kiesett Amerika kezéből, nevezetesen a hozzájutás a mérhetetlen ásványkincsekhez, amik a világ legterjedelmesebb országában várnak feltárára. Amerika ma vezető világhatalom, aminek megtartásához mind több gazdasági háttér kell. A vezető világhatalom hasonló aggodalma lett Kína rohamos fejlődése is. Aggasztja az is, hogy Oroszország Kína-barát politikát folytat, a két ország elrendezte vitás dolgait. Ehhez járult az új tapasztalat, Oroszország is erősödik gazdaságilag. Gondoljuk meg, Oroszország és Kína Európában és Ázsiában otthon van. Ha Amerikának egyszerre kell mindkettő terjeszkedése ellenében megvédeni világhatalmi pozícióját, nagyon nehéz helyzetbe kerül. A Közel-Kelet ugyancsak orosz és kínai szomszédság. A geopolitikai játékban a feltételek és esélyek Amerika részére kedvezőtlenek. Európa gazdaságilag reményteljesen felzárkózhatik a három nagyhatalom mellé, de katonai erejét tekintve világhatalmi súlya jelentéktelen. Élvezi a nyugalmi állapotot, Amerika katonai kalandjaihoz tessék-lássék hozzájárul bővérű fiatalokból álló csoportok rendelkezésre állításával. Európát a NATO védi, elméletileg, minthogy égen-földön nincs ellenség a láthatáron. Hadászatiilag Európában csak Amerikának van védenivalója. Megvédeni a liberális demokráciát, azaz saját gazdasági terjeszkedése szabadságát. Az Európai Unió amerikai érdekű kreatúra, tehát Amerikának van mit védelmezni az orosz–európai határ mentén. Európának minden jól felfogott érdeke a jelen helyzetben az, hogy ne legyen konfliktus a keleti határain. A technológiai fejlettség mai állapotában az energiaforrásokhoz való hozzájutás létkérdés. Ha leáll az energiahordozók szállítása, leáll az élet Európában. Itt jön számításba a kontinentális egymásrautaltság témája. Ha az élet követelményei előírják, a politika az eurázsiai nagytérség adottságaihoz fog igazodni. Európa nem keveredhet háborús konfliktusba

akármilyen ukrainai függetlenségi törekvés miatt. A probléma azonban az, hogy a szóban forgó törekvést Amerika támogatja – saját geopolitikai érdekeit követve.

Ez is történelmi esetlegesség. Közép-Európában történelmileg Amerika a nyugat-balkáni (jugoszláv) háborúban jelent meg első ízben rendezőhatalmi fegyveres erővel, ami fölveti a kérdést, hogy bevetne-e katonai erőket az ukrainai függetlenségi törekvések mellett? Elemzők egyértelműen állítják, hogy esélytelen vállalkozás lenne az orosz erőkkal szemben. Fegyveres konfliktus kimenetele az lenne, hogy Oroszország integrálná Ukrajnát a jelenlegi független státusz megszüntetésével. Ezzel a cselekedetével valójában helyreállítana egy korábbi történelmi állapotot, mivel olyan, hogy független Ukrajna, mindössze 25 éve létezik, ugyanakkor az orosz tudatban a szóban forgó terület a birodalom elidegeníthetetlen része. Minden bolygatás a szorosabb kötés állapotát eredményezné.

Két szemlélet ütközik a jelen vitában. Egyik a teljes állami függetlenség, vagyis a Moszkvától való sokrétű függés szétszakítása, szemben az orosz Eurázsiai Unió (orosz–fehérorosz–kazah–örmény vámunió) gazdasági szövetség megvalósítása, ami hasonló elképzelésen létesült, mint az Európai Unió. Emiatt a nyugati törekvést, Ukrajna EU-tagsági szándékát Oroszország ellenséges lépésnek, birodalmi területi integritása megsértésének tekinti. Érdekeit máris érvényesítette Krím esetében. Nagyon jól tudhatták az amerikai ukrán-stratégia kidolgozói, hogy a kijevi lázadást követően Moszkva haladéknélkül visszafoglalja Krímet. Az orosz tengeri hatalom létének bázisa a fekete-tengeri Szevasztopol, az egyetlen orosz haditengerészeti kikötő.

Ukrajna valódi, tehát nemcsak névlegesen független ukrán államként csak a szovjet állam megszűnte óta igyekszik magát meghatározni. A jelenlegi zavargásokból hatalomra került, inkább csak különböző érdeket szolgáló csoport erősen nacionalista részei az érzelmekre hatnak, azzal szereznek támogató híveket, hogy az Európai Unióhoz csatlakozás megold minden problémát, csak ki kell nyilvánítani a nép akaratát erős nemzetállam létrehozására. A nyugati politika nemcsak ismeri ezt a politikai csoportosulást, de fel is használja őket.

Szervezeteik korábban együttműködtek a megszálló németekkel, tömegesen kerültek nyugati emigrációba, ahol erős antikommunista szervezeteket hoztak létre. Annyira sikeresek voltak a nyugati hatalmaknál, hogy számottevő politikai erőt képeztek a hidegháború idején.

Ausztráliában is a szovjetellenes emigráció élenjáró szervezeteit képezték, a magyar emigráció is hasznosan együttműködött velük. A németországi bázisú Magyar Szabadság Mozgalom megszakította kapcsolatát az ukrán mozgalommal, Kárpátalja hovatartozása miatti vita során. Most újra szerepet kaptak a felújított hidegháborúban, Amerika oldalán.

Ukrajna kevert lakosságával aligha képezne békés szándékú országot az Európai Unió keretében. Nagyon is bizonytalan az uniós tagság létrejötte. A jelenlegi geopolitikai helyzetben Ukrajna ütköző terület, ami kétségesse teszi a független államiságot. Kevés a valószínűség arra, hogy Ukrajna mai teljes területi épségével elszakad az orosz állam hatásköréből.

Valószínűbb az ukrán állam szétesése.

Ami az Európai Uniót illeti, nehéz helyzetben van az atlantista szövetségi viszony miatt. Erős amerikai befolyás ütközik európai érdekekkel. Európának nem érdeke ingerelni az orosz medvét. A szovjet állam kudarca eléggé visszavetette Oroszországot Európa hátárain túlra, ennek az állapotnak a tartósítása európai érdek. Azt természetesen észben kell tartani, hogy Oroszország megerősödésével, 20, 30, 40 év múlva visszatérhet azoknak a területeknek „jogos visszavételére”, amiket valamikor egy időre birtokolt. Ez nála alkati kérdés, történelmi tradíció, hacsak valamilyen új konstelláció nem kényszeríti ki az orosz mentalitás általános pacifikálódását.

Jó, ha van egy ütköző állam a nagy orosz birodalom és a mi kis országunk között, de annál is rosszabb, ha Ukrajna nemzetállami mámorában üldözi a határai közt élő magyarokat. A románok nagyon számítanak Ukrajna szétesésére, amiből területi gyarapodást remélnek mind Moldova, mind Bukovina területéből. Ez készíti a románokat a legodaadóbb atlantista magatartásra, aminek hevében a román kormányzati körök részére mellékes, hogy az ország népét miként érinti a liberális kitárulkozás. Attól ők még bárcás nacionalista kedvencek lesznek az amerikai politika számára.

– Az Oroszország elleni szankciók éves szinten 80 millió euró veszteséget jelentenek a magyar mezőgazdasági exportnak – nyilatkozta Navracsics Tibor (korábbi) külgazdasági és külügyminiszter. Az EU augusztus 1-jétől léptette életbe az Oroszország elleni szankciók úgynevezett harmadik lépcsőjét. Az uniós intézkedések korlátozzák Oroszország hozzáférését a nemzetközi tőkepiacokhoz, fegyverembargót vezetnek be, valamint megtiltják az úgynevezett kettős felhasználású, polgári és védelmi célokra is használható termékek katonai célú exportját, emellett pedig azt is meggátolják, hogy Oroszország olajkitermeléshez használt technológiákhoz juthasson hozzá az EU tagállamaiból. Mindez, minden tekintetben ellenkezik a nyugati nagyhatalmi alapigazsággal, az áru, a tőke, a munka szabad áramlásának elvével. Oroszország – válaszul az ellene bevezetett nyugati szankciókra – bejelentette, hogy egy éven át nem engedi be a területére az Európai Unióból, az Egyesült Államokból, Ausztráliából, Kanadából és Norvégiából származó marhahúst, sertéshúst, gyümölcs- és zöldségtermékeket, baromfit, halat, sajtot, tejet és tejtermékeket. Az embargó több száz millió euró kárt okozhat az európai uniós termelőknek.

Orbán Viktor miniszterelnök szerint az Oroszországgal szembeni gazdasági szankció politikája ellentétes a magyar nemzeti érdekekkel. A Nyugat által szorgalmazott szankció politikája „többet árt nekünk, mint az oroszoknak. Lábon löttük magunkat” – fogalmazott. Orbán Viktor elmondta: keresi a partnereket ahhoz, hogy változtasson az Európai Unió ezen a politikáján. Egy exportra épülő gazdaság számára a gazdasági szankció mindig ellentétes a nemzeti érdekekkel.

A román atlantista feltárulkozással ellentétben Magyarország kormányát és személy szerint Orbán Viktor miniszterelnököt az ukrán ügy miatt most a liberalista Nyugat ellenségeként kezelte orosz „diktátor” szövetségesének, és így a Nyugat árulójának nyilvánítják. A magyar „diktátor” a nyugati liberális-demokrata média célpontja lett, akinek letaglózása, tönkretétele lehet az a könnyű eset, amivel példát lehet felmutatni – lám így jár az, aki a liberális demokrácia hitehagyottjává válik. Lássuk, miről is van szó:

A liberális irányzat kezdettől fogva vallásellenes volt és végig az is maradt. Ugyanakkor megtapasztalták azt is, hogy az emberi természet megkívánja a tudattalan irányítását, a szellemi-lelki eligazítást, amit a kereszténység sikeresen kiművelt és alkalmaz. Nem bajlódhat minden egyén társadalomfilozófiai kiértékeléssel független világszemlélete kialakítására, tehát elfogadja azt, amit készen kap a környezetétől. Minden irányzat akkor lehet sikeres, ha elülteti a tudatot a társadalom jelentős részében a megfelelőségéről, a hasznosságáról. A liberális demokrácia rendkívül sikeres ezen a téren, valóságos vallássá emelte hirdetett elveit a propaganda. A kommunizmusban csalódottak is könnyen átváltottak egyik bigottságból a másikba. Csak egy példa: Fodor Gábor szerint a liberális pártban való szerepvállalása, számára nem kaland, hanem hitvallás. Az SZDSZ elnökjelöltje erről Salgótarjánban, pártja Nógrád megyei választmányi ülésén beszélt 2007. március 2-án. A liberális demokrácia egyre inkább közeledik a fundamentalizmushoz, ami azt jelenti, hogy türelmetlen mindenki mással szemben, ahol teheti, megköveteli annak felsőbbrendűségét. Ez most könyörtelen módon mutatkozik meg az amerikai politikai magatartáson. Jó kérdés, hogyan számol el ez a mai liberalista a

liberalizmus alapjául hirdetett egyéni szabadság elvével.

Tény hogy Amerikában, az amerikai politikában és médiában mára eluralkodott a fundamentalizmus, az a türelmetlenség, ami eltakarítana mindent, ami útjában áll. A magyar nép nagy várakozása nagy csalódássá vált az amerikai viselkedés nyomán. Nem a nyugati fejlett gazdaság partneri támogatását hozták a felfejlődés előmozdítására, hanem a liberális demokrácia libere letarolt és gründolt azokban az országokban, amelyek a felszabadítást várták. Húsz év után sem tudta elérni az ország azt a szintet sok tekintetben, amiben a kommunizmus bukásakor volt. Orbán Viktor és baráti és eredeti párttársi környezete is azt várták – már tanulmányaik révén is –, hogy a gazdasági kötöttség rendje után a liberális elvek szerint elinduló gazdaság felemeli az országot a nyugati fejlődési pályára. Mit látunk most? Orbán „szembeszáll a nyugati világgal, árulója annak, Putyin szolgája.” Nem igaz! Orbán és a magyar nép nem azt kapta, amit várt, egyrészt nem ismerhette, másrészt tetemesen meg is változott minden nyugaton politikai és gazdasági meg erkölcsi téren az utóbbi évtizedekben. Ezért kell „szakítani a liberális társadalomszervezési elvekkel, módszerekkel és egyáltalán a társadalom liberális megértésével” – mondta Orbán Viktor Tusványoson, és tett olyan ígéretet, hogy: „megkeressük, megpróbáljuk megtalálni a Nyugat-Európában elfogadott dogmáktól és ideológiáktól elszakadva, tőlük magunkat függetlenítve azt a közösségszervezési formát, azt az új magyar államot, amely képes arra, hogy a mi közösségünket évtizedes távlatban versenyképessé tegye a nagy világversenyfutásban.” Mert nem Orbán Viktor tagadta meg a hűséget elveitől, hanem a mai liberális nemzetközi közösség. A magyar álláspont: az önvédelem alapvető emberi jog! **Csapó Endre**